

NOVA KLIMATSKA POLITIKA NA GRANICI EUROPSKE UNIJE: POTENCIJALI I RIZICI CBAM-A

Ana Vučemilović-Grgić

Uvod

Dana 1. siječnja 2026. godine na području Europske unije počinje se primjenjivati Mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama (Carbon border adjustment mechanism (CBAM)). Time završava prijelazno razdoblje započeto 2023. godine nakon što je Uredba o uspostavi mehanizma stupila na snagu u sklopu paketa Spremnost za 55 (Fit for 55) čiji je cilj smanjenje emisija EU-a za 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990. godine. CBAM EU-a je prva granična pristojba na emisije ugljika na svjetskoj razini. Njime se nameće naknada za sadržaj ugljika u robi uvezanoj u EU, a proizvedenoj u državama koje nemaju vlastiti sustav određivanja cijena ugljika.

CBAM je usmjeren na uvoz ugljikom intenzivnih proizvoda na teritorij EU-a. Primjenjuje na sektore proizvodnje cementa, električne energije, gnojiva, željeza i čelika, aluminija i vodika. Ovi sektori zajedno obuhvaćaju više od polovice emisija industrijskih djelatnosti uključenih u Sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova (EU ETS). EU ETS određuje tržišnu cijenu emisija ugljika za europska poduzeća u sektorima s visokim emisijama (Ferrucci & Dolphin, 2025). Tako CBAM podvrgava uvoznike stranih proizvoda usporednim opterećenjima koje domaći proizvođači već snose u sklopu ETS-a.

Tijekom prijelaznog razdoblja uvoznici određenih industrijskih sirovina

i proizvoda iz trećih zemalja morali su podnositi izvješća o emisijama, ali nisu bili podvrgnuti financijskim obvezama. Međutim, 2026. godine započinje „definitivna faza” CBAM-a, kada poduzeća koja uvoze robu u EU moraju podnositi godišnje CBAM deklaracije o emisijama na uvezenu robu. Istodobno se uspostavlja sustav CBAM certifikata koje će poduzeća morati kupovati za odgovarajuće emisije. Međutim, kupnja i prodaja CBAM certifikata odgođene su do 1. veljače 2027. godine, pri čemu će se certifikati kupovati retroaktivno za uvoz iz 2026. godine.

Motivacija za uvođenje CBAM-a

Europska unija je izrazila svoju predanost zajedničkom cilju globalne dekarbonizacije uspostavom EU ETS-a 2005. godine. Sustav nastoji primijeniti načelo „onečišćivač plaća” tako što europske kompanije snose klimatske troškove svojih emisija ugljika, što poslovanje s velikim emisijama čini skupljim. Međutim, ambiciozna klimatska politika nosi rizik da domaće proizvođače dovede u konkurentski nepovoljan položaj te potakne tzv. istjecanja ugljika (*carbon leakage*), odnosno premještanja gospodarskih aktivnosti s visokim emisijama iz zemalja sa strogim propisima u one s blažim regulatornim režimima (Aichele & Felbermayr, 2012). Kako bi zaštitila svoje najizloženije sektore od negativnih učinaka na konkurentnost i smanjila rizik od preseljenja proizvodnje, EU dodjeljuje znatne količine besplatnih emisijskih jedinica ugroženijim industrijama.

Ukidanje ovih besplatnih emisijskih jedinica, bez generiranja štetnih učinaka, zahtijeva upotrebu vanjskih instrumenata komplementarnih unutarnjim politikama smanjenja emisija. CBAM nudi alternativu dodjeli besplatnih emisijskih jedinica tako što uspostavlja ravnopravne tržišne uvjete između europskih proizvođača i njihovih konkurenata izvan EU-a. Uvođenjem CBAM-a poduzeća koja uvoze robu u EU iz zemalja izvan EU-a će sada snositi sličan trošak emisija ugljika kao i ona koja nabavljaju robu od europskih proizvođača koji već plaćaju naknade u okviru ETS-a. Cilj CBAM-a je omogućiti postupno ukidanje besplatne dodjele emisijskih jedinica industrijama izloženima riziku od istjecanja ugljika, usporedno s uvođenjem CBAM-a u razdoblju od 2026. do 2034. godine.

Takav bi pristup trebao prostorno proširiti djelovanje signala cijene ugljika iz EU ETS-a, čime bi se potaknulo vlade drugih država na uvođenje zelenih politika te smanjio rizik od istjecanja ugljika, kao i gubitka konkurentnosti europskih poduzeća. No, provedba mehanizama za ugljičnu prilagodbu na granicama suočava se s nizom praktičnih poteškoća, ponajprije u

točnom određivanju ugljičnog sadržaja uvoznih proizvoda, rizikom od povećanja cijena sirovina za europske prerađivače, s pitanjem pravednosti povezanim s rizikom da se znatan dio troška prenese na najnerazvijenije zemlje, s političkim protivljenjem pogođenih zemalja i mogućim pravnim izazovima, kao i skepticizmom u pogledu opće učinkovitosti CBAM-a u postizanju globalnih ciljeva smanjenja emisija ugljika (Böhringer et al., 2012; Davidson Ladly, 2012; Lanzi et al., 2012; Tarr et al., 2023)“properties”:{“formattedCitation”:(B\\uc0\\u246}hringer et al., 2012; Davidson Ladly, 2012; Lanzi et al., 2012; Tarr et al., 2023.

Značaj za države članice

Iako je CBAM predstavljen kao klimatski instrument, on ujedno djeluje i protekcionistički jer nametanjem troška ugljika na uvoz smanjuje atraktivnost jeftinijih proizvoda s visokim emisijama te time jača konkurentnost domaće proizvodnje. To znači da će energetske intenzivni sektori, poput proizvodnje čelika, cementa ili gnojiva u EU-u, koji podliježu plaćanju naknada za emisije prema sve strožem ETS-u, biti manje izloženi cjenovnom pritisku jeftinog uvoza. CBAM se smatra vlastitim izvorom prihoda EU-a, a očekuje se da će godišnji prihodi dosezati 1,4 milijarde eura kada sustav u potpunosti zaživi (European Commission, 2025a). Taj prihod od granične pristojbe na emisije ugljika povećao bi proračun EU-a bez izravnog oporezivanja građana.

Unatoč pozitivnim učincima, CBAM nosi i rizike za konkurentnost određenih industrija u EU-u. Glavna je zabrinutost porast troškova ulaznih sirovina za europske proizvođače u prerađivačkim industrijama (Dechezleprêtre et al., 2025). Kada se primijeni naknada na emisije ugljika, bilo zbog ETS-a za proizvode proizvedene u EU-u, bilo zbog CBAM-a za uvozne proizvode, proizvođači gotovih proizvoda suočavaju se s povećanim troškovima proizvodnje. Učinci će biti najizraženiji kod europskih proizvođača električne opreme, strojeva i motornih vozila zbog poskupljenja metalnih sirovina (Dechezleprêtre et al., 2025). Prema analizi najvećeg europskog industrijskog udruženja Orgalima, tehnološke industrije u Europi zabilježile su drugu uzastopnu godinu pada aktivnosti s ukupnim smanjenjem od 4,8 % u sektorima metalurgije, elektrotehnike, elektronike, informacijskih i komunikacijskih tehnologija te strojarstva u 2024. godini (Orgalim, 2024). S obzirom na postojeću krizu konkurentnosti, postoji mogućnost da će CBAM, zajedno s postupnim ukidanjem besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru ETS-a, dodatno pogoršati situaciju za ove sektore.

Osim rizika za poskupljenje sirovina, za europske industrije je problematična i činjenica da CBAM još uvijek ne obuhvaća izvoz. Domaća poduzeća i dalje snose troškove ugljika za robu koju prodaju na stranim tržištima koja sama ne nameću troškove ugljika svojim proizvođačima. CBAM, dakle, ne izjednačava uvjete na međunarodnim tržištima jer europske tvrtke koje izvoze podliježu naknadama za emisije, dok njihovi strani konkurenti nisu izloženi istim troškovima. Kako bi se ublažio taj nerazmjer, neki stručnjaci predlažu da se CBAM nadopuni povratima naknada koje su domaći proizvođači platili u sklopu ETS-a pri izvozu tih proizvoda na strana tržišta (Ambec et al., 2024; Beaufils et al., 2023)we investigate the impact of three policy instruments aimed at mitigating carbon leakage: free emission allowances, a Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM).

Dodatni problem stvara činjenica da se CBAM ne primjenjuje na prerađene proizvode i zamjenske materijale CBAM proizvoda. Dakle, ako se sekundarni proizvod proizvede u inozemstvu i uveze u EU, bit će konkurentniji od istih proizvoda proizvedenih unutar EU-a zbog manjih cijena sirovina. Isto tako, to otvara mogućnost „neizravnog” istjecanja ugljika. Uvoznici bi mogli izbjeći ugljičnu pristojbu uvozom gotovih proizvoda umjesto sirovina ili prelaskom na zamjenske materijale koji nisu obuhvaćeni CBAM-om (Dechezleprêtre et al., 2025). EU stoga već razmatra proširenje opsega CBAM-a na prerađene proizvode do 2030. godine (DG TAXUD, 2025). Širi opseg smanjio bi rizik istjecanja. Međutim, CBAM podrazumijeva značajne administrativne troškove i tehničku složenost, što je osobito važno kod složenih proizvoda, gdje te troškove treba odmjeriti u odnosu na koristi za okoliš (Ferrucci & Dolphin, 2025).

U svrhu smanjenja administrativnog i regulatornog opterećenja koje zahtijeva praćenje emisija i podnošenje tromjesečnih CBAM izvješća, početkom 2025. godine stupila je na snagu nova uredba usmjerena na „pojednostavljenje i jačanje” provedbe CBAM-a (European Union, 2025). Najveća promjena odnosi se na uvođenje nove iznimke *de minimis* koja postavlja prag primjene CBAM-a na uvoz veći od 50 tona te standardizirano digitalno izvješćivanje. Poduzeća koja uvoze manje od 50 tona CBAM robe godišnje bit će izuzeta od CBAM obveza. Očekuje se da će ta mjera izuzeti približno 182 000 uvoznika, uglavnom malih i srednjih poduzeća te fizičkih osoba, dok će se i dalje obuhvaćati više od 99 % emisija u nadležnosti mehanizma (European Commission, 2025b).

Značaj za trgovinske partnere

Prema članku 6. CBAM uredbe, naknada na emisije ugljika će se nametati pri uvozu iz svih trećih zemalja, osim: a) ako zemlja partner u relevantnim sektorima već primjenjuje domaću cijenu emisija ugljika ili b) ako je tržište električne energije neke zemlje integrirano s tržištem EU-a, u kojem slučaju će sektor električne energije te zemlje biti izuzet od obveza prema CBAM-u.

Uvođenje CBAM-a već je izazvalo značajan otpor i kritike trgovinskih partnera. Zemlje sa znatnim izvozom u EU optužuju CBAM za „zeleni protekcionizam” jer štiti industrije u EU-u od konkurencije pod krinkom zaštite okoliša (Singh et al., 2025; Wirdyansyah, 2025). Budući da se prihvodi od CBAM-a slijevaju u proračun EU-a, mehanizam se tumači kao prijenos bogatstva EU-u na štetu građana siromašnijih zemalja (Vasilj et al., 2023). Takav mehanizam je problematičan kada se sagleda kroz načelo zajedničke, ali različite odgovornosti i odgovarajućih kapaciteta (*Common But Differentiated Responsibilities* (CBDR)) koje predstavlja temelj Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama. Nametanje jedinstvene cijene ugljika smatra se nepravednim i diskriminatornim jer opterećuje sve zemlje tretirajući ih kao da su jednako pridonijele globalnim emisijama (Corvino, 2025). Ne iznenađuje da se CBAM suočava sa značajnim protivljenjem međunarodnih partnera, uključujući zemlje BASIC skupine (Brazil, Južnoafrička Republika, Indija i Kina), koje su ga zajednički okarakterizirale kao „diskriminirajući” (BASIC Group, 2021).

Mehanizam jednake odgovornosti posebno je upitan kada se uzme u obzir različita razina gospodarske ranjivosti. Rizici izloženosti CBAM-u za treće zemlje ovise o njihovoj ekonomskoj zavisnosti o izvozu u EU i njihovoj sposobnosti prilagodbe kroz nacionalne zelene politike. Za zemlje s visokim izvozom u EU, predviđa se da će CBAM dovesti do znatnog smanjenja izvoznih prihoda, što će se odraziti na razinu proizvodnje i plaće radnika te umanjiti izgleda za gospodarski razvoj (Corvino, 2025). U regiji Zapadnog Balkana CBAM će imati osjetan učinak ponajprije zato što je EU njezin najveći trgovinski partner, s udjelom od gotovo 70 % u ukupnoj trgovinskoj razmjeni (Risteska et al., 2022). Izvoz proizvoda obuhvaćenih CBAM-om čini između 4 % i 6 % BDP-a Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije, što ukazuje na visoku izloženost gospodarstva. Istodobno se u proizvodnji električne energije regija još uvijek uvelike oslanja na ugljen, zbog čega je ugljična intenzivnost proizvodnje znatno je viša od prosjeka EU-a (Deutsche Energie-Agentur, 2024). To znači da će ti sektori podlijetati i višim naknadama koje će predstavljati znatno opterećenje na regionalna gospodarstva.

Nasuprot tome, razvijene zemlje će lakše moći izbjeći granične naknade, budući da imaju veće kapacitete za uvođenje vlastitih klimatskih politika i tako mogu usmjeriti prihode od naknada na ugljik u vlastite državne proračune. Zemlje poput Kine i Južne Koreje već su uvele mehanizme određivanja cijene emisija ugljika, čime su svoje klimatske ciljeve približile standardima EU-a. Dakle, iako će zemlje poput Kine, Rusije i Turske biti najviše pogođene u apsolutnom smislu (prema ukupnoj vrijednosti izvoza u EU), manje razvijene zemlje suočit će se sa značajnim izazovima zbog manjka tehničkih, financijskih i administrativnih kapaciteta potrebnih za napredak prema sustavima s manjim emisijama (Magacho et al., 2024)2024. Socioekonomski pritisci koje CBAM nameće manje razvijenim zemljama mogu usporiti proces ozelenjivanja industrije i dovesti do povećanja njihovog ugljičnog otiska, što ih stavlja u sve nepovoljniji položaj u okviru CBAM-a te produbljuje nepovoljan ciklus. U ovim zemljama postoji rizik da CBAM, umjesto poticanja dekarbonizacije, preusmjeri trgovinu visokougljičnih proizvoda u jurisdikcije bez graničnih pristojbi te dovede do kumulativnog porasta globalnih emisija, bez obzira na smanjenje europskog ugljičnog otiska.

Značaj za tržište električne energije i sigurnost opskrbe

Tržište električne energije potrebno je posebno izdvojiti u raspravi o učincima i rizicima CBAM-a jer sektor električne energije nosi specifične izazove koji nisu prisutni u ostalim obuhvaćenim sektorima. Za razliku od ostalih proizvoda na koje se primjenjuje CBAM, izvor elektrona koji prolaze kroz električne mreže nije moguće fizički pratiti. Stoga se za pripisivanje emisija ugljika pojedinim tokovima trgovine primjenjuju zadane vrijednosti emisija na temelju prosječne ugljične intenzivnosti proizvodnje električne energije iz fosilnih izvora u petogodišnjem razdoblju. Ta računica je pojednostavljena i često nesavršena. Iako je izvoz električne energije najčešće povezan s razdobljima viškova u opskrbi koja su sve češće posljedica obilne proizvodnje iz obnovljivih izvora, CBAM ne prepoznaje ove obrasce kako bi spriječio 'greenwashing' izvoza, nego se umjesto toga oslanja na ugljičnu intenzivnost proizvodnje iz fosilnih izvora. Pomični petogodišnji prosjek dodatno je neprikladan jer zanemaruje novije napore u dekarbonizaciji. Primjerice, iako je Ujedinjeno Kraljevstvo zatvorilo svoju posljednju termoelektranu na ugljen 2024. godine, njezin izvoz električne energije tretira se kao da potječe iz ugljena (McWilliams et al., 2025).

Iako je točno da zemlje na istočnim granicama EU-a i Maroko imaju višu prosječnu ugljičnu intenzivnost proizvodnje električne energije od EU-a, te bi u kontekstu uvoza iz ovih zemalja primjena CBAM-a mogla dovesti do smanjenja emisija u Europi, istodobno bi značila snažan udar na njihove elektroprivrede. Države istočno od EU-a članice su Energetske zajednice u okviru koje su se obvezale prihvatiti, provoditi i nadzirati primjenu određenih pravila EU-a u području energetike. Uvođenje dodatnih trgovinskih prepreka usporilo bi daljnju integraciju elektroenergetskih tržišta i dodatno umanjilo poticaje za ulaganje u obnovljive izvore energije u tim državama. Zapadni Balkan je važna tranzitna regija za unutareuropsku trgovinu električnom energijom, a strateški cilj integracije država Energetske zajednice u unutarnje energetske tržište EU-a važan je za rješavanje rizika ugljičnog istjecanja.

Bitno je naglasiti da, za razliku od ostalih CBAM sektora, EU trguje električnom energijom samo s nekolicinom susjednih država koje su povezane postojećom infrastrukturom i koje joj čine ključne trgovinske partnere. Neadekvatna primjena CBAM-a mogla bi narušiti tokove koji bi inače bili ekonomski održivi i nužni za zadovoljavanje europske potražnje (Eurelectric, 2025). Primjenom CBAM-a uvoz električne energije u EU iz zemalja s visokim udjelom ugljena, nafte i plina u proizvodnom miksu znatno će poskupjeti u odnosu na dosadašnje stanje. Uvoznici električne energije iz zemalja Zapadnog Balkana, poput Italije, Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, Bugarske i Grčke, suočit će se s povećanim troškovima, što bi moglo povećati isplativost investicija na domaćem tržištu. Hrvatska je posljednjih godina najveći EU kupac električne energije proizvedene u BiH, čiji se elektroenergetski sustav i dalje u velikoj mjeri oslanja na ugljen (World Integrated Trade Solutions, 2023). U 2024. godini Hrvatska je uvezla 26,7 % svoje ukupne potrošnje električne energije, pri čemu značajan dio tog uvoza dolazi upravo iz BiH (Hrvatska energetska regulatorna agencija, 2025). Uvođenje CBAM-a stvorit će pritisak na cijene električne energije i povećati trošak za hrvatske potrošače, osobito ako se dio uvoza ne nadomjesti dodatnom domaćom proizvodnjom iz obnovljivih izvora.

Stručnjaci predlažu odgađanje primjene CBAM-a na sektor električne energije do tržišnog povezivanja država Energetske zajednice s EU-om kako bi se prevenirali poremećaji u prekograničnoj trgovini električnom energijom te osiguralo dodatno vrijeme za uvođenje domaćih mehanizama određivanja cijene ugljika i povezivanje elektroenergetskih tržišta (Eurelectric, 2025; McWilliams et al., 2025). Za sada EU ne planira takve izmjene. Nadalje, nedavne izmjene u svrhu smanjenja administrativnog

opterećenja u slučaju malih i povremenih uvoza koje se primjenjuju na ostale CBAM sektore ne primjenjuju se na sektor električne energije.

Zaključak

CBAM ima potencijal postati temeljni instrument europske politike dekarbonizacije. Ipak, njegova se učinkovitost ne smije promatrati isključivo kroz smanjenje ugljičnog otiska Unije, nego i kroz njegov utjecaj na globalne emisije, kao i sposobnost da uskladi klimatske ciljeve s gospodarskim i geopolitičkim ciljevima. U sadašnjem obliku mehanizam ima dvojak učinak na europsku proizvodnju ovisno o poziciji iste na proizvodnom lancu. Dok poboljšava konkurentnost europskih tvrtki zahvaćenih ETS-om koje se natječu sa stranim poduzećima koja nisu obuhvaćena istim, suočava europske proizvođače u prerađivačkim granama s višim cijenama sirovina i gubitkom konkurentnosti na stranim tržištima. Također, donosi rizik za sigurnost opskrbe električnom energijom i prekograničnu energetske suradnju. Preuranjena i neprilagođena primjena instrumenta može ugroziti industrije koje su strateški ključne za gospodarske, klimatske i strateške ciljeve Europske unije.

Dosadašnje prijelazno razdoblje pokazalo je da CBAM može potaknuti razvijenije treće zemlje na ambiciozniju klimatsku politiku. Istodobno je pokazalo potrebu za prilagođenim pristupom prema državama najranjivijima na socioekonomske pritiske. Zanemarivanje njihovih ograničenih kapaciteta za prilagodbu nosi rizik od usporavanja gospodarskog razvoja i dekarbonizacije u državama partnerima te preusmjeravanje visokougličnih proizvoda prema trećim zemljama, što je protivno ciljevima europske klimatske politike. Takav pristup ujedno je protivan i strateškim interesima EU-a, osobito u kontekstu susjednih zemalja čija je socioekonomska stabilnost preduvjet za regionalnu stabilnost, napredak u procesu integracije i prevenciju vanjskih utjecaja u regiji. Razumijevanje načina na koji CBAM utječe na gospodarstva izvan EU-a, izravno i neizravno putem lanaca nabave, ključno je za poticanje argumentirane rasprave o njegovom daljnjem oblikovanju i, u konačnici, ostvarivanje optimalnih ishoda samog instrumenta. EU si ne može dopustiti klimatsku politiku koja potiče premještanje proizvodnje, ali ni emisija, izvan njezinih granica.

- Aichele, R., & Felbermayr, G. (2012). Kyoto and the carbon footprint of nations. *Journal of Environmental Economics and Management*, 63(3), 336–354. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2011.10.005>
- Ambec, S., Esposito, F., & Pacelli, A. (2024). The economics of carbon leakage mitigation policies. *Journal of Environmental Economics and Management*, 125, 102973. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2024.102973>
- BASIC Group. (2021). Joint Statement issued at the conclusion of the 30th BASIC Ministerial Meeting on Climate Change hosted by India on 8th April 2021. https://english.mee.gov.cn/News_service/news_release/202104/P020210420346484492808.pdf
- Beaufils, T., Ward, H., Jakob, M., & Wenz, L. (2023). Assessing different European Carbon Border Adjustment Mechanism implementations and their impact on trade partners. *Communications Earth & Environment*, 4(1), 131. <https://doi.org/10.1038/s43247-023-00788-4>
- Böhringer, C., Balistreri, E. J., & Rutherford, T. F. (2012). The role of border carbon adjustment in unilateral climate policy: Overview of an Energy Modeling Forum study (EMF 29). *Energy Economics*, 34, S97–S110. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2012.10.003>
- Corvino, F. (2023). The Compound Injustice of the EU Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). *Ethics, Policy & Environment*, 28(1), 26–45. <https://doi.org/10.1080/21550085.2023.2272237>
- Davidson Ladly, S. (2012). Border carbon adjustments, WTO-law and the principle of common but differentiated responsibilities. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 12(1), 63–84. <https://doi.org/10.1007/s10784-011-9153-y>
- Dechezleprêtre, A., Haramboure, A., Kögel, C., Lalanne, G., & Yamano, N. (2025). Carbon Border Adjustments: The potential effects of the EU CBAM along the supply chain. *OECD Science, Technology and Industry Working Papers*, No. 2025/02.
- Deutsche Energie-Agentur. (2024). Challenges and Opportunities of the EU Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) for the Western Balkan Countries.
- Directorate-General for Taxation and Customs Union (DG TAXUD). (2025). CBAM: Public consultation on the extension of CBAM to downstream products - Taxation and Customs Union. <https://>

taxation-customs.ec.europa.eu/news/cbam-public-consultation-extension-cbam-downstream-products-2025-07-02_en

- Eurelectric. (2025). A Carbon Border Adjustment Mechanism fit for the power sector (Eurelectric Position Paper). <https://www.eurelectric.org/publications/a-carbon-border-adjustment-mechanism-fit-for-the-power-sector/>
- European Commission. (2025a). A dynamic EU budget for the priorities of the future – The Multiannual Financial Framework 2028–2034. COM(2025) 570 Final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52025DC0570>
- European Commission. (2025b, October 20). Officially published: Simplifications for the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). Directorate-General for Taxation and Customs Union. https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/officially-published-simplifications-carbon-border-adjustment-mechanism-cbam-2025-10-20_en
- European Union. (2025). Regulation (EU) 2025/2083 of the European Parliament and of the Council of 8 October 2025 amending Regulation (EU) 2023/956 as regards simplifying and strengthening the carbon border adjustment mechanism. OJ L, 2025/2083. <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2083/oj>
- Ferrucci, G., & Dolphin, G. (2025). The EU's CBAM: Implications for Member States and Trading Partners. IMF, WP/25/125. <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2025/06/20/The-EU-s-CBAM-Implications-for-Member-States-and-Trading-Partners-562402>
- Hrvatska energetska regulatorna agencija. (2025). Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2024. Godinu. https://www.hera.hr/hr/docs/HERA_izvjesce_2024.pdf
- Lanzi, E., Chateau, J., & Dellink, R. (2012). Alternative approaches for levelling carbon prices in a world with fragmented carbon markets. *Energy Economics*, 34, S240–S250. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2012.08.016>
- Magacho, G., Espagne, E., & Godin, A. (2024). Impacts of the CBAM on EU trade partners: Consequences for developing countries. *Climate Policy*, 24(2), 243–259. <https://doi.org/10.1080/14693062.2023.2200758>
- McWilliams, B., Stubbe, R., & Zachmann, G. (2025). The case for delaying the application of the EU's carbon border levy to electricity [Analysis]. Bruegel. <https://www.bruegel.org/analysis/case-delaying-application-eus-carbon-border-levy-electricity>

- Orgalim. (2024). Economics and Statistics Report – Autumn 2024. <https://orgalim.eu/resource/economics-and-statistics-report-autumn-2024/>
- Risteska, S., Redl, C., Ecke, J., & Kunert, R. (2022). The EU's Carbon Border Adjustment Mechanism: Challenges and Opportunities for the Western Balkan Countries. Agora Energiewende & enervis.
- Singh, H., Sharma, A., & Chaturvedi, V. (2025). EU Carbon Border Adjustment Mechanism: Dominant Perspectives in India. Council on Energy, Environment and Water (CEEW). <https://www.ceew.in/publications/how-can-india-address-carbon-pricing-challenges-with-the-csam-regulation>
- Tarr, D. G., Kuznetsov, D. E., Overland, I., & Vakulchuk, R. (2023). Why carbon border adjustment mechanisms will not save the planet but a climate club and subsidies for transformative green technologies may. *Energy Economics*, 122, 106695. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2023.106695>
- Vasilj, L., Gonzalez, C., & Ancygier, A. (2023). CBAM: trade implications and opportunities of EU climate neutrality goals (Deliverable D3.7: Discussion Papers on the Impact on the EU's Main Partners Dealing with the Respective Dimensions (Paper 1)) [Discussion Paper]. Climate Analytics.
- Wirdyansyah, D. M. (2025). Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) and Its Implications for Developing Economies: A Systematic Literature Review. *Indonesian Journal of Energy*, 8(2), 162–176.
- World Integrated Trade Solutions. (2023). Electrical energy imports from Bosnia and Herzegovina. <https://wits.worldbank.org/trade/comtrade/en/country/All/year/2023/tradeflow/Imports/partner/BIH/product/271600>

Nakladnik:

IRMO - Institut za razvoj i međunarodne odnose
Ulica Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2
10000 Zagreb
www.irmo.hr

Za nakladnika:

Jakša Puljiz, ravnatelj

Uredništvo:

Ana-Maria Boromisa,
Sanja Maleković,
Jakša Puljiz,
Sanja Tišma,
Aleksandra Uzelac

Lektura:

Maja Hoić

Grafičko uređenje:

Dragana Markanović

Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora i Institut se ne može smatrati odgovornim prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Sadržaj publikacije moguće je prenositi bez prethodnog odobrenja IRMO-a pod uvjetom da se jasno i vidno navede izvor (autor, naslov, IRMO kao nakladnik te poveznica na internet stranicu objave).

Ovaj je rad nastao u sklopu projekta Međunarodne odrednice otpornog održivog razvoja (MO4R) financiranog sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. - NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.



**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

IRMO
Institut za razvoj i međunarodne odnose
Institute for Development and International Relations